

Олена КОВАЛЕНКО

ВІРТУАЛЬНА РЕАЛЬНІСТЬ театру КУЧИНСЬКОГО

(Деякі рефлексії після перегляду вистави "Садок вишневий" за п'єсою А.Чехова "Вишневий сад" у Львівському театрі імені Леся Курбаса)

Стиль театру імені Леся Курбаса, від пори його студійного існування, впізнавався принаймні у двох речах: незвичайній манерності його акторів (суцільні казкові принцеси і принци, які грають, втім, у цілком дорослі людські ігри) та... їх дещо екстатично-відстороненій екзальтованості. Легкі високі постаті, ледь тремтячі жіночні пальці, вібруючі голоси, очі, що спрямовані не

стільки на партнера, скільки крізь нього, кудись у сяючу безодню...

Якщо обирати між динамікою і статикою, між красою і потворністю, то Кучинський - це завжди була краса і статика. Причому статика не зовнішня - внутрішня, щось на кшталт зачудованості, зачарованості невидимим, "невхопним" (Гротовський).

Загалом театр Кучинського можна було б назвати метафізич-

ним. Він знаходить Мету і Центр (за М.Чеховим) в собі, а не поза собою; він рухається, але рухається не вперед. Щось на зразок руху рибки в акваріумі, коли вона зависає на місці ледве граючи плавниками і крізь товсте скло дивиться на вас. І на весь світ...

Чи золота ця рибка?

"Садок вишневий", а саме так назвав виставу театр, безумовно свідчить про глибокі зміни у

Сцена з вистави "Садок вишневий" за А.Чеховим. Раневська - Лариса Кадирова, Гаєв - Олег Цьона.
Фото В.Саквука.

Сцена з вистави "Садок вишневий" за А.Чеховим. Фірс - Олександр Гринько.
Фото Й. Марухняка.

внутрішній структурі театру Кучинського. Що найцікавіше, проявляються вони не тільки у дещо ескізній палітрі вистави, недоплетеній сітці образів - найглибше прочитаною стає власне Раневська, яка, виявляється, кидає гроші на вітер тому, що втратила в житті набагато більше - матір, сина, кохання, тепер і сад..., Раневська Кучинського - персонаж глибоко трагічний. Зміни проявляються знову ж таки крізь акторів. "Садок...", ніби Ноєв ковчег, об'єднав різні акторські школи, напрямки (виявляється, вони таки існують!) і це, здається, навіть декларовано.

Дивовижно перемішавши життя і гру, вистава виявила ще міцне ядро акторського колективу, ядро його фундаторів - "невхопні" Н.Половинка, О.Драч, Т.Каспрук. Близькими до них за характером рефлексування стоять найстарші з студійців - лірично-інфернальний А.Водічев і вишукано-скептичний О.Цьона. Більш юні випускники студії Кучинського О.Цимбал, Ю.Мисак демонструють театр ігровий, але вже "заземлений", з добрим гумором, але з дещо іншими ідеалами. Окремим акордом звучить у виставі О.Стефан, який вирізнівся серед інших учасників вистави легким, але точно деталізованим психологічним прописом ролі. І зовсім інші фахові струмені ввійшли у виставу з появою на кону професіоналів школи психологічно-реалістичної - народних артистів Л.Кадирової та О.Гринька.

Невипадковий цей "Вишневий ковчег". З пошуком духовного театр шукає й форм пристосування до жорстоких реалій буття. Кучинський ще шукає свої образи у втраченому часі, серед загублених світів. Це ще театр не дії, а спілкування, якщо дозволено це протиставити, причому спілкування не з партнером чи річчю, а спілкування із самим собою, з Духовним у собі.

"Сину, відверни очі свої від суєт мирських, перестань помічати світову брехню, зверни сердечне око своє у власне серце. Тут спостерігай, тут стань на сторожі з Аввакумом, тут тобі обсерваторія, тут побачиш, чого ніколи не бачив. Ось тут надивуєшся, на-

солодишся і заспокоїшся" (Григорій Сковорода). Ці слова винесені у прес-реліз театру, звичайно, не випадково. Вони, і всі інші також, вказують на, користуючись взятим з того ж джерела терміном, "релігію гри" як принцип творення. Думаю, це майже суть творчості режисера, який відчуває себе водночас "об'єктом і суб'єктом пізнання" (із записників Кучинського).

Втім, існує ще й інший Кучинський...

Якщо хочете, театр Кучинського - це театр барокових колізій, з його поєднанням пошуку духовного з відвертим чуттєвим гедонізмом. Аскеза духовної спрямованості в претензійних, переван-

тажених деталями, кольором і формами царських шатах. Видовище до певної міри величне, втішне і... неспокійне, дражливе водночас. Воно не епатує, але весь час бентежить. Додайте до цього дивовижне поєднання майстерності й учнівства, вправності й наїву - і ви майже зрозумієте режисера.

Отже, театр конгломерує, впливає нові сили, сподівається оновитися, адже з дня його заснування вже минуло вісім років. Для такого невеликого, живого, не фіксованого поки що жорсткими структурами організму - це етап. Чи відбудеться синтез тих різних стихій, які намагається зібрати сьогодні під одним дахом режисер?

Сцена з вистави "Садок вишневий" за А.П.Чеховим.
Зліва направо: Варя (Тетяна Каспрук), Раневська (Лариса Кадирова), Гаєв (Олег Цьона), Аня (Наталя Половинка).
Фото Йосипа Марухняка.

